

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/78/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1613215524
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1613215524.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci navrhovateľa: N. A., D.. XX.X.XXXX, N. Č. X, O., zastúpeného: JUDr. Margita Surá, advokátka, so sídlom Podzáhradná 43, Bratislava proti osobe, ktorá je povinná platiť výživné: P. A., D.. XX.X.XXXX, N. Z. XX/X, A., zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Oľga Rosulegová, IČO: 51 247 798, so sídlom Hrabový chodník 4, Bratislava, o zvýšenie výživného, na odvolanie osoby, ktorá je povinná platiť výživné proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 15.10.2020, č.k. 6C/451/2013-425, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti potvrdzuje.

Navrhovateľovi sa proti osobe, ktorá je povinná platiť výživné priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil výživné osobe, ktorá je povinná platiť výživné (ďalej len „otec“) na navrhovateľa zo sumy 55,10 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne od 10.12.2013, ktoré výživné bude povinný zasielať k rukám navrhovateľa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok I.), uložil otcovi povinnosť uhradiť ročné výživné za obdobie od 10.12.2013 do 30.9.2020 v sume 11 839,73 eur k rukám navrhovateľa do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.), konanie v časti o výživnom od 22.10.2012 do 9.12.2013 zastavil (výrok III.), zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/73/99-98 zo dňa 30.11.2000 v časti výroku o výživnom na navrhovateľa (výrok IV.) a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok V.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 3 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, § 63 ods. 1, § 65 ods. 3 a § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) a vecne tým, že posudzoval jednak možnosti a schopnosti rodičov navrhovateľa plniť si vyživovaciu povinnosť k plnoletému dieťaťu a na druhej strane odkázanosť tohto plnoletého dieťaťa na výživu zo strany rodičov, resp. jej schopnosťou samostatne sa živiť, pričom dospel k záveru, že na základe zisteného skutkového stavu veci je potrebné vykonať zmenu rozsahu doposiaľ stanoveného výživného na navrhovateľa. Súd prvej inštancie zistil, že od posledného zvýšenia vyživovacej povinnosti otca voči navrhovateľovi (na sumu 55,10 eur mesačne) ubehlo 19 rokov a od tej doby sa podstatne zmenili pomery na strane navrhovateľa, ktorý ukončil vzhľadom na svoj zdravotný stav Špeciálnu základnú školu a Praktickú školu v Bratislave a to bez výučného listu resp. iného osvedčenia. Uviedol, že navrhovateľovi vzhľadom na svoj zdravotný stav (epilepsia a mentálna retardácia pre poruchy správania) bol priznaný v roku 2011 invalidný dôchodok v sume 273 eur, pričom od 1.1.2020 poberá dôchodok v sume 335,60 eur. Konštatoval, že navrhovateľ je fakticky odkázaný na poskytovanie

sociálnych služieb, ktoré od roku 2014 do roku 2017 absolvoval ambulantnou formou v Domove sociálnych služieb prof. G. O. pre deti a dospelých v Bratislave a od roku 2017 sú mu poskytované sociálne služby v zariadení komunitnej rehabilitácie GAUDEAMUS v Bratislave pre handicapované osoby s 24 hodinovou starostlivosťou. Dospel k záveru, že pomery na strane navrhovateľa sa zmenili aj čo do nákladov spojených s jeho zdravotným stavom, výchovou, ošetrovaním, liečením a pod., pričom v čase podania návrhu navrhovateľ vyčíslil mesačné náklady na sumu 640 eur s tým, že aktuálne mesačné náklady navrhovateľa predstavujú sumu 827 eur. Uzavrel, že navrhovateľ nezískal predpoklady na výkon akéhokoľvek zamestnania, nie je schopný sa samostatne živiť, aj keď teoreticky nadobudol pracovnoprávnou spôsobilosť, nie je schopný samostatne uspokojovať svoje potreby, a to na žiadnej úrovni - hmotnej, kultúrnej, bytovej a pod., je a bude vždy odkázaný na pomoc tretích osôb, pričom táto perspektíva je nezvratná a navrhovateľ je odkázaný i naďalej na výživu zo strany svojich rodičov. Prvoinštančný súd zároveň ustálil, že zmena pomerov od poslednej úpravy výživného nastala aj na strane matky navrhovateľa, ktorá od roku 2008 mala ako zamestnanec na Ministerstve obrany SR priemerný mesačný príjem v sume 850 eur, v roku 2012 v sume 1 288,17 eur a v roku 2013 v sume 1 512,46 eur. Ďalej zistil, že v roku 2014 bol s matkou navrhovateľa ukončený služobný pomer z organizačných dôvodov, pričom poberala len jeden rok výsluhový dôchodok 110,13 eur mesačne a bola evidovaná na úrade práce bez nároku na podporu v nezamestnanosti, pričom sa zamestnala od augusta 2014 a do januára 2018 pracovala ako vychovávateľka na základnej škole s funkčným platom 617 eur mesačne, s tým, že od tej doby je zamestnaná v Materskej škole ako učiteľka s funkčným platom 919,50 eur mesačne. Konštatoval, že príjem matky navrhovateľa sa od roku 2013 podstatne znížil. Vo vzťahu k manželovi matky navrhovateľa uviedol, že je od 1.7.2009 poberateľom výsluhového dôchodku v sume 1 316,32 eur, do 30.8.2014 bol zamestnancom MO SR a mal priemerný hrubý príjem v sume 1 867 eur a od októbra 2014 sa zamestnal v spoločnosti Sportmet s.r.o. a jeho priemerný príjem predstavuje sumu 1100 eur. Zistil, že manžel matky navrhovateľa pripláca svojej matke poplatky za sociálne služby v Dome soc. služieb vo výške 135,42 eur mesačne, od roku 2010 platil výživné na svoju plnoletú dcéru 450 eur mesačne do novembra 2014 a do roku 2018 platil zročné výživné v sume 50 eur mesačne. Ustálil, že ich spoločné mesačné náklady predstavovali sumu 841 eur + ročne 960 eur na PZP a havarijné poistenie auta, pričom spolu vlastnia rodinný dom s pozemkami, motorové vozidlo majú na leasing. Konštatoval, že matka si svoju vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi neustále plní a sama zabezpečuje všetky jeho potreby. Pokiaľ ide o otca navrhovateľa, z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že tento ukončil súkromné podnikanie v roku 2007, v roku 2002 podľa lekárskej správy prekonal akútny infarkt myokardu a od roku 2007 sa lieči na cukrovku, v roku 2009 sa oženil, v roku 2013 sa mu narodila dcéra A., pričom od tej doby viac riadne nepracoval, privyrábal si podľa jeho vyjadrení u živnostníka na stavbe, avšak súdu odmietol preukázať túto skutočnosť. Ďalej zistil, že otec mal od roku 2011 exekúciu zo strany Všeobecnej zdravotnej poisťovne, taktiež mal dlhy voči sociálnej poisťovni na odvodoch poistného a príspevkoch, pričom v rámci exekúcie v roku 2018 uzavrel s exekútkou dohodu o splátkovom kalendári a túto sumu začal splácať v splátkach po 20 eur. Uviedol, že v roku 2017 mu bol priznaný invalidný dôchodok v sume 121,40 eur z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 55 %. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že od roku 2014 sa proti nemu vedie exekúcia na dlžné výživné na navrhovateľa, z ktorého neuhradil žiadnu sumu. Súd prvej inštancie vyvodil, že otec sa dlhé roky o navrhovateľa nezaujíma, neplatí výživné, ktoré mu bolo stanovené v roku 2001 v sume 55,10 eur, nemá zriadený účet v banke, nevlastní žiadny majetok ani iné práva (ako sám uviedol z dôvodu, že má exekúcie), všetok majetok je písaný na jeho manželku, ktorá, hoci bola na rodičovskej dovolenke, v roku 2013 si kúpila motorové vozidlo Mercedes za sumu 40 000 eur, od roku 2014 nemala nárok na ďalší rodičovský príspevok a poberala len prídavky na dieťa 23,52 eur, od septembra 2016 sa zamestnala a v tomto roku si zakúpila druhé vozidlo a to Z. V. za sumu 14 000 eur, pričom dňa 4.11.2019 odpredala motorové vozidlo O. za sumu 19 000 eur. Prvoinštančný súd konštatoval, že vzhľadom na uvedené neuveril tvrdeniu otca, že nemá príjem a nie je schopný platiť zvýšené výživné na navrhovateľa, pretože súčet jeho výdavkov a výdavkov jeho rodiny za sporné obdobie vysoko presahuje otcom deklarováný príjem jeho a jeho manželky (je teda otáznave, z akých finančných prostriedkov jeho manželka financovala kúpu dvoch motorových vozidiel, hradili náklady na bývanie, svoje osobné náklady) a je zrejmé, že otec a jeho manželka musia mať zdroj príjmu, ktorý im tieto náklady pokrýva, pričom z kontextu dokazovania je zrejmé, že týmto zdrojom sú turnaje v pokri, ktoré otec absolvuje (čo nepopiera), pričom príjmy z tejto činnosti nie sú legálne zistiteľné.

3. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skonštatoval, že životná úroveň oboch rodín je v podstate rovnaká, pričom však zatiaľ čo rodina navrhovateľa - teda jeho matka a jej manžel nadobudli majetok a príjem prácou, otec navrhovateľa resp. jeho rodina nadobudli majetok bezpracne - darovaním

alebo hraním hazardných hier a spoliehali sa na výpomoc starej matky navrhovateľa - dôchodkyne s dôchodkom cca 350 eur mesačne. Vo vzťahu k námietke otca, že návrh navrhovateľa a zvýšenie výživného pre neho sa prieči dobrým mravom, vyslovil názor, že dobrým mravom sa prieči spôsob života otca navrhovateľa. Pri určení výživného vychádzal zo skutočnosti, že navrhovateľ poberá invalidný dôchodok vo výške cca 350 eur mesačne, jeho náklady však predstavujú sumu cca 800 eur mesačne, z toho dôvodu je potrebné, aby rozdiel uhradili rodičia navrhovateľa pomerne (čo predstavuje sumu cca 225 eur mesačne). Zároveň však zohľadnil vyživovaciu povinnosť otca k ďalšiemu mal. dieťaťu, preto sa priklonil k sume 200 eur mesačne ako adekvátnej k podielu otca na výžive navrhovateľa, keďže matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť hradením nákladov na bývanie navrhovateľa a ešte stále aj osobnou starostlivosťou o navrhovateľa. Pri takto určenom výživnom za obdobie od 10.12.2013 do 30.9.2020 ustálil dlh otca na výživnom vo výške 11 839,73 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a úspešnému navrhovateľovi priznal plnú náhradu trov konania v rozsahu 100%. Konanie v časti zvýšenia výživného za obdobie od 22.10.2012 do podania návrhu na súd t. j. do 9.12.2013 zastavil z dôvodu späťvzatia navrhovateľom so súhlasom otca.

4. Proti rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie otec (osoba povinná platiť výživné) z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), d), f) a h) C.s.p., t.j., že neboli splnené procesné podmienky, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že vyživovacia povinnosť mu naposledy bola stanovená rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 31.11.2000, sp.zn. 13P/73/99 vo výške 1 350 Sk a od tej doby matka navrhovateľa nepodala na súd návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti. Uviedol, že navrhovateľ je poberateľ invalidného dôchodku od roku 2011 a žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a jej manželom (lekárom) v rodinnom dome v O., ktorí vlastnia v bezpodielovom spoluvlastníctve; zároveň vlastnia aj osobné motorové vozidlo, žijú nadštandardne, sú zdraví a ani jeden z nich nemá žiadnu inú vyživovaciu povinnosť. Ďalej uviedol, že ako osoba povinná platiť výživné je toho času nezamestnaný, dňa 3.5.2017 mu bol priznaný invalidný dôchodok v sume 121,40 eur mesačne (s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 55%), pričom sa jedná o dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, nevlastní žiaden hnutelný ani nehnuteľný majetok, do nepriaznivej finančnej situácie sa dostal v dôsledku neúspešného podnikania v roku 2007, privyrába si príležitostnými brigádami a vzhľadom na vek a lokalitu, v ktorej býva, je pre neho problematické nájsť si stabilné zamestnanie. Konštatoval, že dňa 24.10.2009 uzatvoril manželstvo s A. A., z ktorého sa narodila dcéra A. s tým, že jeho manželka podala dňa 10.9.2020 návrh na rozvod a od februára 2020 nezdievajú spoločnú domácnosť, súd manželstvo už rozviedol, do výlučného vlastníctva jeho manželky bol prevedený byt zo strany jeho matky, v ktorom spoločne žili a ktorého náklady hradila manželka. Poukázal na diametrálne odlišné životné úrovne na jeho strane a na strane matky navrhovateľa s tým, že vzhľadom na ďalšiu vyživovaciu povinnosť by podľa jeho názoru bolo zvýšenie vyživovacej povinnosti v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko je vo veľmi nepriaznivej finančnej situácii, ktorú si sám nezapríčinil a v bytovej otázke je aktuálne odkázaný na milosť svojej bývalej manželky. Poukázal tiež na to, že navrhovateľ uviedol, že jeho invalidný dôchodok je v podstatnom rozsahu konzumovaný, nie v celom, resp. nad jeho rámec, z čoho je možné vyvodiť, že mu stačí na riadne uspokojovanie jeho potrieb a že ho neminie celý. Uviedol, že riadne preukázal svoj príjem z hier a súdom vyslovená pochybnosť o výške preukázaného príjmu je len ničím nepodložená domnienka, pričom iný príjem nebol vykonaným dokazovaním preukázaný. Konštatoval, že vznik schopnosti samostatne sa živiť je spojený aj so vznikom nároku na príslušné dávky systému sociálneho zabezpečenia, pričom je potrebné prihliadať na nevyhnutné potreby navrhovateľa, z ktorých neodôvodnené v priebehu konania namietať. Uviedol, že tvrdenie navrhovateľa o údajných úsporách jeho manželky neboli potvrdené, rovnako ako tvrdenie o nákladných zahraničných dovolenkách, vozenie sa na drahých autách, poskytovanie drahých finančných darov svojim ďalším deťom. Poukázal na to, že je potrebné sa vysporiadať nielen s matematickým vyjadrením príjmu, ale je nutné prihliadať aj na možnosti a schopnosti oboch rodičov za súčasného dodržania princípu dobrých mravov, t.j. na reálnu situáciu na trhu práce, celkovú nezamestnanosť v regióne, v príslušnom odbore, vekovú kategóriu, na dosahované zárobky v danom povolání a na súčasnú pandemickú situáciu, kedy prichádzajú o prácu aj mladí ľudia. Podľa jeho názoru vzniká absurdná situácia, že pokiaľ by sa mu podarilo zamestnať s minimálnou mzdou, po úhrade výživného by mu ostalo menej financií na život než by mal navrhovateľ. Určením výživného pre plnoletého navrhovateľa podľa jeho názoru znemožňuje osobe povinnej z platenia výživného starostlivosť o neplnoletú dcéru, ktorú má na čas po rozvoде zverenú do striedavej

osobnej starostlivosti. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a návrh v celom rozsahu zamietol.

5. Navrhovateľ sa k odvolaniu otca vyjadril v podaní zo dňa 1.3.2021, v ktorom poukázal na to, že odvolateľ neuviedol a nešpecifikoval v čom vidí nesplnenie procesných podmienok a v čom vidí inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rovnako tak nešpecifikoval, ktoré dôkazy súd nevykonal a mali spôsobiť nesprávne posúdenie veci či nesprávne zistenie skutkového stavu veci. Uviedol, že uvedením len všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní bez bližšej špecifikácie konkrétnych okolností prípadu nie je splnená zákonom stanovená náležitosť odvolania spočívajúca v povinnosti uviesť v odvolaní odvolacie dôvody. Podľa jeho názoru sa konajúci súd dostatočne zaoberal priznaným invalidným dôchodkom otca, jeho nezaujmom riadnym a poctivým spôsobom zabezpečiť príjem, z ktorého by si plnil vyživovaciú povinnosť, pričom podľa posudku otec môže vykonávať prácu. Konštatoval, že otec navodzujú stav svojej nemajetnosti, odkázanosti na príjmy manželky (toho času už bývalej) a jeho matky. Zdôraznil, že k zániku vyživovacej povinnosti nedošlo, nakoľko reálne nenadobudol schopnosť samostatne sa živiť, nie je schopný sám sa živiť, teda vykonávať akúkoľvek zárobkovú činnosť, ktorou by mohol sám ovplyvniť svoju majetkovú a zárobkovú situáciu a zabezpečovať si tak uspokojovanie svojich potrieb vlastnou prácou. Vo vzťahu k invalidnému dôchodku uviedol, že túto dávku sociálneho systému nemožno stotožniť s jeho schopnosťou samostatne sa živiť, nakoľko závisí od skutočností mimo jeho vôle a svojim úsilím nemá možnosť jej výšku ovplyvniť, pričom účelom tejto dávky nie je nahradiť plnenie vyživovacej povinnosti zo strany rodičov postihnutého dieťaťa. Poukázal na to, že súd pri určení výživného nevychádza z príjmu preukazovaného povinným, ale vychádza predovšetkým z jeho potenciálnych možností a schopností, pričom pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Rovnako poukázal na povinnosť súdu prihliadať na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu a neprímerané majetkové riziká, ktoré na seba berie. Zdôraznil, že iba matka si riadne plní svoju vyživovaciú povinnosť, celé roky riadne zabezpečuje potreby navrhovateľa a zvýšenú opateru, čo sa v súčasnosti prejavuje na jej zdraví a zdraví jej manžela; naopak, otec si svoju vyživovaciú povinnosť neplní ani po vynesení rozsudku. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

6. V replike zo dňa 6.5.2021 otec zopakoval svoju argumentáciu obsiahnutú v podanom odvolaní.

7. Navrhovateľ reagoval podaním zo dňa 28.5.2021, v ktorom poukázal na to, že otec je nezamestnaný minimálne od roku 2001, kedy bolo naposledy upravené výživné a žiadnym spôsobom nepreukázal záujem zamestnať sa dlhé roky a tak mu plniť uloženú povinnosť platiť zvýšené výživné v sume 55,10 eur mesačne. Tvrdil, že otec poukazovaním na epidemiologickú situáciu, pred dôchodkovú vek, ďalšiu vyživovaciú povinnosť alebo na princíp dobrých mravov využíva na obhajobu svojej ľahkovážnosti a nezodpovedného prístupu k vyživovacej povinnosti. Zdôraznil, že epidemiologická situácia nepostihla iba osobu povinnú, ale aj oprávneného z výživného a matku oprávneného, ktorá jediná si plní vyživovaciú povinnosť a celé roky zabezpečuje navrhovateľa.

8. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom odvolania a nie je viazaný odvolacími dôvodmi, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 470 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a podľa § 65, § 66 v spojení s § 395 zák.č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie osoby povinnej platiť výživné (otca navrhovateľa) nie je dôvodné. Súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 C.m.p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu na zvýšenie výživného pre plnoletého navrhovateľa, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 C.s.p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 C.s.p.).

9. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistiac v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.), sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.) s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu, v ktorom dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam, pričom sa v

rozhodnutí vypořádal i s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie (§ 387 ods.2,3 C.s.p.).

10. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vypořádania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

11. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že odporcovi bola voči vtedy maloletému navrhovateľovi naposledy určená vyživovacia povinnosť rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 30.11.2000 (právoplatným dňa 27.2.2001), č.k. 13P/73/99-98 na sumu 1 660 Sk (55,10 eur).

12. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom zo dňa 7.5.2015, č.k. 6C/451/2013-96 zamietol návrh navrhovateľa na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči nemu od 22.10.2012 na sumu 500 eur. Na odvolanie navrhovateľa proti uvedenému rozsudku rozhodol odvolací súd uznesením zo dňa 30.9.2016, č.k. 7Co/626/2015-130 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že jeho nepreskúmateľnosťou došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Úlohou prvoinštančného súdu bolo pri ďalšom prejednaní veci skúmať a posúdiť zmenu pomerov na strane navrhovateľa a jeho rodičov, na výživu ktorých je navrhovateľ odkázaný, a to od posledného určenia výživného, vyhodnotiť (aj prípadné ďalšie) vykonané dôkazy jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, opätovne vo veci rozhodnúť a riadne odôvodniť svoje rozhodnutie.

13. Odvolací súd ako prvoradé konštatuje, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie postupoval v konaní a pri rozhodovaní (aj) s použitím ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.6.2016. O odvolaní otca navrhovateľa rozhodoval odvolací súd po nadobudnutí účinnosti zák.č. 160/2015 Z.z. a zák.č. 161/2015 Z.z.

14. Podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

15. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

16. Podľa § 395 ods. 1 C.m.p. ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

17. Podľa § 395 ods. 2 C.m.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

18. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

19. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

20. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

21. Podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.

22. Podľa § 65 ods. 3 Zákona o rodine výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

23. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

24. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

25. Podľa § 3 ods. 1 Zákona o rodine výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

26. Odvolací súd už vo svojom prvom (zrušujúcom) rozhodnutí konštatoval, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť, pričom samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnoprávnu spôsobilosť, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov, rovnako ani skutočnosť, že z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu je dieťa poberateľom invalidného dôchodku. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že navrhovateľ napriek tomu, že získal pracovnoprávnu spôsobilosť, nie je schopný sa sám živiť a uspokojovať svoje potreby na žiadnej úrovni (hmotnej, kultúrnej, bytovej atď.), keďže navrhovateľ je plnoletým dieťaťom s absolvovaním špeciálnej školy, bez výučného listu a s nemožnosťou ďalšieho vzdelávania, ktoré trpí epilepsiou a mentálnou retardáciou.

27. Zároveň je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie správne postupoval (v intenciách právneho názoru vysloveného odvolacím súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí), ak skúmal zmenu pomerov na strane navrhovateľa, jeho matky (a jej manžela) ako aj na strane otca a jeho rodiny, a to od poslednej úpravy výživného.

28. V súvislosti so zmenou pomerov na strane navrhovateľa sa odvolací súd plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane navrhovateľa došlo k podstatnej zmene pomerov od poslednej úpravy výživného (rozhodnutím z roku 2000, právoplatným v roku 2001), keď navrhovateľ medzitým splnoletnel a jeho výdavky na uspokojovanie životných potrieb sa nepochybne zvýšili vzhľadom na vek a zdravotné postihnutie. Súd prvej inštancie podrobným spôsobom vyhodnotil aj zmenu pomerov na strane matky navrhovateľa, a to predovšetkým v súvislosti s jej príjmom v dôsledku zmeny zamestnania. Pokiaľ ide o osobu povinnú platiť výživné (otca navrhovateľa), prvoinštančný súd vyhodnotil jeho majetkové a finančné pomery s ohľadom na jeho dlhoročnú nezamestnanosť a čiastočne aj s ohľadom na nesplnenie si svojej povinnosti preukázať svoj príjem za obdobie údajnej brigádnickej činnosti. Zároveň sa vysporiadal s tvrdením otca o neexistencii žiadneho príjmu tak, že tomuto neuveril vzhľadom na rozsah jeho výdavkov (ako aj výdavkov jeho rodiny), ktorý vysoko presahuje otcom deklaroványm príjmom, z čoho je zrejmé, že musí mať zdroj príjmu, ktorý tieto náklady pokrýva a z kontextu dokazovania zrejme sú nimi turnaje v pokri, ktorých sa otec zúčastňuje.

29. Odvolací súd dáva do pozornosti, že otec navrhovateľa sa (podľa vlastného vyjadrenia) od roku 2007 nikdy nezamestnal, cca do roku 2017 mal pracovať iba brigádnicke (ktorú skutočnosť ničím nepreukázal) a zúčastňuje sa pokrových turnajov, z ktorých má mať (nepatrný) príjem. Nemožno prehliadnuť skutočnosť, že už v roku 2000 okresný súd pri rozhodovaní o zvýšení výživného na navrhovateľa vo svojom rozhodnutí konštatoval ľahkovážny a nezodpovedný postoj otca k svojej zamestnanosti s následným vzdávaním sa určitého majetkového prospechu (rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 30.11.2000, č.k. 13P/73/99-98). Je zrejmé, že uvedený prístup osoby povinnej platiť výživné sa od uvedenej doby vôbec nezmenil, pričom otec navrhovateľa nijakým spôsobom hodnoverne nepreukázal žiadne významné prekážky, pre ktoré sa nemohol zamestnať (minimálne od podania návrhu navrhovateľa na zvýšenie výživného). Jeho argumentácia o nepriaznivom zdravotnom stave je nedôvodná, nakoľko z vykonaného dokazovania nevyplývajú skutočnosti, týkajúce sa jeho zdravotného stavu, na základe ktorých by bolo možné vyvodiť neschopnosť otca navrhovateľa pracovať (do roku 2017 ani obmedzene). Až v roku 2017 bol otcovi navrhovateľa priznaný invalidný dôchodok v sume 121,40 eur z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 55% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, ktorá skutočnosť tiež nie je prekážkou absolútnej nemožnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Približne do tohto obdobia roku 2017 otec navrhovateľa mal vykonávať brigádnicke činnosť, súdu však odmietol uviesť zamestnávateľa. Ako jediný príjem uviedol príjem z pokrových turnajov, ktorého výšku za obdobie roku 2018 do augusta 2019 (900 eur) preukazoval čestným prehlásením S. G.. Vo vzťahu k

svojim nákladom (a nákladom svojej rodiny) tvrdil, že tieto hradila jeho matka a jeho manželka. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti a správne vyvodil, že procesná obrana osoby povinnej platiť výživné je nedôvodná. Vzhľadom na skutkové zistenia o tom, že otec nemá zriadený účet v banke, nevlastní žiaden majetok a všetok majetok je vedený na jeho (dnes už bývalú) manželku, ktorá hoci poberala iba rodičovský príspevok, príp. prídavky na dieťa, zakúpila v roku 2013 osobné motorové vozidlo zn. O. za sumu 40 000 eur a v roku 2016 ďalšie motorové vozidlo zn. Z. V. za sumu 14 000 eur a následne mala v roku 2019 odpredať vozidlo zn. O. za sumu 19 000 eur a zároveň bolo na ňu prevedené vlastníctvo k bytu z matky otca navrhovateľa, je zrejmé, že otec navrhovateľa (ako aj jeho bývalá manželka) museli pokrývať svoje životné náklady aj z iných zdrojov ako z tých, ktoré v konaní deklaroval otec navrhovateľa (napr. od svojej matky). Napriek rozvodu otca navrhovateľa nemožno vyvodiť, že uvedená skutočnosť by mala podstatný vplyv na jeho schopnosť platiť výživné, keď otec navrhovateľa netvrdil, že nemá zabezpečené bývanie (iba tvrdil, že je odkázaný na milosť svojej bývalej manželky, ktorá vlastní byt, v ktorom otec býva); zároveň ostatný majetok bývalých manželov bude podliehať režimu vyporiadania, príp. domnienke podielového spoluvlastníctva. Na dôvažok je potrebné pripomenúť, že k darovaniu bytu zo strany matky osoby povinnej platiť výživné nedošlo na jeho osobu podľa jeho vyjadrenia z dôvodu, že voči nemu prebiehajú exekúcie. Na základe uvedeného možno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že pri porovnaní životnej úrovne rodiny matky navrhovateľa a otca navrhovateľa, je táto v podstate rovnaká, pričom je potrebné prihliadať na fakt, že matka navrhovateľa so svojim manželom nadobudli svoj majetok prácou, zatiaľ čo otec navrhovateľa so svojou (bývalou) manželkou zjavne darovaním alebo na základe iných príjmov, ktoré nie sú legálne zistiteľné. Nemožno tak podľa názoru odvolacieho súdu prihliadať ani na ďalšiu vyživovaciu povinnosť otca navrhovateľa, prípadne jeho preddôchodkový vek a priznanie invalidného dôchodku, keď je zjavné, že má aj iný zdroj príjmu ako len invalidný dôchodok. V kontexte uvedeného, s dôrazom na skutočnosť, že otec navrhovateľa nie je zamestnaný od roku 2007, nie je možné vyhodnotiť jeho postoj inak ako vyhýbanie sa svojej vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi bez vážnych a opodstatnených dôvodov, a to vo vzťahu k jeho povinnosti zabezpečiť si príjem tak, aby bol schopný platiť výživné. V žiadnom prípade nemožno pri skúmaní pomerov na strane otca navrhovateľa prihliadnuť na reálnu situáciu na trhu práce, celkovú nezamestnanosť v regióne, v príslušnom odbore, vekovú kategóriu, na dosahované zárobky v danom povolaní a na súčasnú pandemickú situáciu, keď podľa jeho vlastného tvrdenia nebol od roku 2007 nikde riadne zamestnaný.

30. V neposlednom rade je nutné prihliadnuť na skutočnosť, že matka navrhovateľa si svoju vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi riadne a dlhodobo plní, pričom je potrebné mať na zreteli úsilie matky navrhovateľa zabezpečiť si svoj príjem a udržať si ho aj zvýšenou snahou (absolvovaním vysokej školy). Súd prvej inštancie správne zohľadnil aj jej osobnú starostlivosť o plnoleté dieťa trvalo odkázané na osobnú starostlivosť tretej osoby, ktorá je neporovnateľne náročnejšia ako pri zdravom dieťati. Nie je možné opomenúť podstatnú skutočnosť, že v prípade navrhovateľa ide o osobu, ktorá nie je (a ani nebude) schopná sa sama živiť a ovplyvniť svoj príjem a zabezpečiť si tak uspokojovanie svojich potrieb vlastnou prácou s ohľadom na jeho vážne zdravotné postihnutie a je odkázaná na starostlivosť iných osôb.

31. Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu, že neboli splnené procesné podmienky a konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, odvolací súd konštatuje, že tieto neboli odvolateľom bližšie špecifikované, pričom odvolací súd nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok ani iné vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie zároveň dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

32. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne a právne správny potvrdil.

33. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 55 C.m.p. a priznal ich náhradu navrhovateľovi, keďže je to spravodlivé s ohľadom na jeho zdravotný stav a odkázanosť na tretie osoby vo všetkých aspektoch života. V tomto kontexte potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj vo výroku o trovách konania, hoci prvoinštančný súd nesprávne aplikoval zásadu úspechu v spore podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).